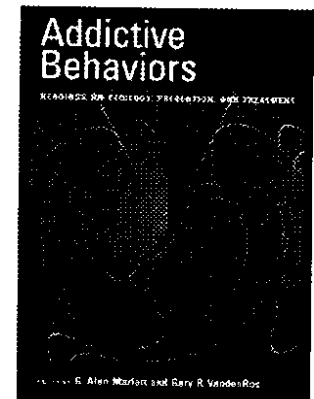

معرفی کتاب

Addictive Behaviors: Readings on Etiology, Prevention and Treatment
G Alan Marlatt & Gary R VandenBos
American Psychological Association,
Washington DC 1997

کتاب 'رفتارهای اعتیادی: مقالاتی در سبب‌شناسی، پیشگیری و درمان' اثر جامعی است که آلن مارلات صاحب نظر برجسته در زمینه اعتیاد به کمک و اندن بوس آن را گردآوری نموده است. از آنجائیکه مباحث گوناگون با انواع مختلف رویکردهای زیست شناختی، روان شناختی و اجتماعی مطرح گردیده‌اند این کتاب جامع را می‌توان به نوعی کتاب درسی textbook تلقی نمود. این کتاب ۹۳۰ صفحه‌ای با مروری بر همه گیرشناسی آغاز می‌شود، به بحث درباره سبب‌شناسی و سیر اعتیاد و زمینه سازهای شروع در نوجوانی می‌پردازد. مسئله پیشگیری و کاهش صدمه در فصول ۷ تا ۱۰ مورد بحث قرار می‌گیرند. غربالگری و سنجش اعتیاد مباحث بعدی را تشکیل می‌دهند. تشخیص و بیماریهای روانی همراه از جمله همراهی اسکیزوفرنی و اعتیاد در چهار فصل مجزا مورد بحث قرار گرفته‌اند. چند فصل نقش خانواده و دینامیک آن، ارتباط الکلیسم والدین و ابتلاء فرزندان و خاستگاههای خانوادگی الکلیسم اختصاص یافته است. حدود ۲۰۰ صفحه دیگر کتاب به مباحث درمان، بازتوانی و پیشگیری از عود، موفقیت و مسئله انطباق درمانی تعلق دارد. در مباحث درمانی اشاره به دارو درمانی اندک است و از اشاره کلی به چند دارو فراتر نمی‌رود و تأکید اصلی بر اقدامات روانی اجتماعی و شغلی است. در جریان درمان به مراحل تغییر نیز اشاره شده است که طبق معمول کتابهای درمان وابستگی دارویی این فصل به گروه پروچاسکا Prochaska و همکارانش تعلق دارد (به گزیده پنج مراجعه نمائید). در انتها نیز چند فصل به مشکلات جمعیت‌های خاصی از جمله سیاهپوستان، بومیان آمریکا و غیره می‌پردازد. در مجموع کتاب مارلات دارای رویکرد شدیداً اجتماعی و روانی است. در این کتاب نیز به تبعیت از سایر کتابهای مرتبط با مسئله اعتیاد تأکید عمده ابتدا بر الکل و سپس بر کوکائین است. از ۳۳ فصل کتاب ۱۲ فصل مستقیماً به مسئله الکلیسم می‌پردازد. در واقع در بخش‌های سبب‌شناسی، پیشگیری و کاهش صدمه، سنجش و غربالگری و زمینه سازهای خانوادگی تأکید عمده بر الکلیسم است و از سایر وابستگی‌ها سخن بسیار کم به میان می‌آید. مسئله سوءمصرف مواد افیونی به غیر از چند فصل و آن هم به صورت ثانویه مورد بررسی قرار نمی‌گیرند. این مشکل عمده کتابهای جامع مرتبط با وابستگی دارویی است که مشکلات جامعه ایرانی یعنی سوءمصرف مواد افیونی در آنها کمتر مورد اشاره قرار می‌گیرند و خوانندگان ایرانی احتمالاً باید از طریق تعمیم روشها و مدلها، در مورد درمان وابستگی به تریاک و هروئین اطلاعاتی کسب نمایند. در هر حال اشاره به روشهای جلوگیری از عود، مراحل تغییر، مداخلات رفتاری - شناختی هر چند مربوط به الکلیسم هستند ولی اطلاع از آنها مسلماً برای خواننده ایرانی خالی از ارزش نخواهد بود. به نظر می‌رسد نیاز به کتاب درسی جامع وابستگی دارویی با اولویت دادن به مشکلات ایران در محافل علمی داخلی بسیار محسوس است.